

Janusz Lehmann

Przegląd zagranicznych czasopism konserwatorskich

Ochrona Zabytków 17/1 (64), 77-78

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH

SOOBSZCZENIJA — (Moskwa) — wyd. Ministerstwo Kultury ZSRR — Wszelchwiązkowe Centralne Laboratorium Naukowo-Badawcze dla Konserwacji i Restauracji Muzealnych Dzieł Sztuki. (Ministerstwo Kultury SSSR. — Wsiesojuznaja Centralnaja Nauczno-Issledowatel'skaja Laboratoria po Konserwacii i Restauracii Muzeinyh Cennostej — WCNIŁKR).

Ukazuje się raz w roku.
T. 5 — 1961. 136 s.

Bibliograficzny skorowidz literatury dla zagadnień konserwacji i restauracji dzieł sztuki i zabytków. Wydanie I. — Część I i II. — Opracował Ju. I. Grenberg. Pod redakcją W. W. Fiłatowa.

Zawiera wybór literatury konserwatorskiej wydanej w ZSRR do roku 1960.

Część I. — Konserwacja muzealna i ogólne problemy restauracji. s. 9—26, 91 pozycji bibliograficznych, dzieli się na rozdziały:

1. Ochrona zabytków i muzealna konserwacja dzieł sztuki — 35 poz.
2. Pracownie konserwatorskie i laboratoria — 3 poz.
3. Państwowa Centralna Pracownia Artystyczno-Konserwatorska im. akademika I. E. Grabaria — 1 poz.
4. Oddział konserwacji Państwowego Ermitażu — 6 poz.
5. Pracownia Konserwatorska Państwowej Galerii Trietiałowskiej — 2 poz.
6. Pracownia Konserwatorska Państwowego Muzeum Sztuki im. Puszkina — 2 poz.
7. Oddział Konserwacji Państwowego Muzeum Rosyjskiego — 6 poz.
8. Instytut Technologii Archeologicznej przy Akademii Nauk ZSRR. (Historia Kultury Materialnej) — 3 poz.
9. Laboratorium Konserwacji i Restauracji Dokumentów Akademii Nauk ZSRR — 5 poz.
10. Oddział Higieny i Restauracji Książek Państwowej Biblioteki im. Lenina — 2 poz.
11. Artykuły informacyjne o działalności mniejszych pracowni — 10 poz.
12. Zasady restauracji eksponatów muzealnych — 6 poz.

13. Zbiory artykułów z zagadnień restauracji różnych eksponatów muzealnych — 8 poz.

Część II — Malarstwo, s. 29—129 — 697 pozycji bibliograficznych. Dzieli się na rozdziały:

1. Materiały i technika malarstwa.
 - a) malarstwo temperowe — 30 poz. i 22 odn.
 - b) miniatura — 9 poz. i 3 odn.
 - c) malarstwo olejne — 98 poz. i 12 odn.
 - d) enkaustyka — 7 poz. i 8 odn.
 - e) malarstwo freskowe — 33 poz. i 16 odn.
 - f) sgraffito — 5 odn.
 - g) mozaika — 28 poz. i 6 odn.
 - h) akwarela — 27 poz. i 18 odn.
 - i) pastel — 7 poz. i 17 odn.
 - j) gwasz — 10 odn.
 - k) witraż — 4 poz. i 1 odn.
 - l) malarstwo teatralne — 5 poz.
 - m) trwałe rodzaje malarstwa — 9 poz. i 6 odn.
2. Fizyczne, chemiczne i biologiczne metody badania dzieł malarstwa — 41 poz. i 2 odn.
3. Restauracja dzieł malarstwa
 - a) zagadnienia ogólne — 8 poz.
 - b) malarstwo temperowe — 91 poz. i 26 odn.
 - c) malarstwo olejne z podziałem na: sztalugowe, przyczyny przedwczesnego starzenia się dzieł malarstwa sztalugowego, monumentalne, panoramy malarzkie, — 85 poz. i 17 odn.
 - d) enkaustyka — 2 poz.
 - e) malarstwo monumentalne, freski, malarstwo temperowe i klejowe 13 poz.
 - f) malarstwo monumentalne w zabytkach architektury: Włodzimierz — 9 poz., Wołogda — 2 poz., Zagorsk — 5 poz., Kijów — 18 poz., Kostroma — 3 poz., Moskwa — 36 poz., Nowogród — 26 poz., Psków — 6 poz., Piandżikent — 5 poz., Rostów (Jarosławski) — 2 poz., Stara Ładoga — 4 poz., Jarosław — 3 poz., Inne — 23 poz.
 - g) mozaika — 7 poz. i 9 odn.
 - h) akwarela, pastel, gwasz i miniatura — 2 poz.
4. Kompleksowa restauracja zabytków architektury:
 - a) Leningradu i okolic — 11 poz.,
 - b) Moskwy i okolic — 3 poz.
 - c) Ukrainy 2 poz.

5. Dezynfekcja i dezynsekcja dzieł malarstwa — 2 poz. i 5 odn.
6. Skorowidz nazwisk.
T. 6 — 1962 — 139 s.

Bibliograficzny skorowidz literatury dla zagadnień konserwacji i restauracji dzieł sztuki i zabytków. Wydanie I — część III—IV. 639 pozycji bibliograficznych. Opracowali: Ju. I. Grenberg i T. B. Uchowa. Pod redakcją W. W. Fiłatowa i M. K. Kalisz.
Część III — Grafika artystyczna. s. 7—16, 58 pozycji bibliograficznych. Dzieli się na rozdziały:

1. Materiały i technika
 - a) rysunek — 10 poz. i 3 odn.
 - b) grafika (ogólne prace nad techniką grafiki — 8 poz. i 2 odn., rytownictwo w metalu — 12 poz., drzeworyt i linoryt — 11 poz., litografia — 5 poz., litografia książkowa — 8 poz.).
2. Ochrona i konserwacja — 5 poz. i 19 odn.

Część IV — Książki drukowane i rękopisy, materiały archiwalne, s. 19—52, 137 poz. bibl. — Dzieli się na rozdziały:

1. Prace ogólne (materiały, ochrona, konserwacja) — 11 poz.
2. Ochrona — 12 poz. i 8 odn.
3. Dezynfekcja i dezynsekcja — 51 poz. i 3 odn.
4. Materiały i technika — 18 poz. i 10 odn.
5. Restauracja i konserwacja (papieru — 23 poz. i 9 odn., pergaminu — 6 poz. i 12 odn., poszczególnych dzieł — 7 poz.).
6. Fotograficzne metody ujawniania tekstów — 4 poz. i 3 odn.
7. Mikrofilmowanie — 5 poz. i 2 odn.

Część V — Rzeźba — s. 55—58.

1. Materiały i technika rzeźby — 25 poz. bibl. i 1 odn.

Część VI — Sztuka Stosowana, s. 61—123, 314 poz. bibliograf.

Dzieli się na rozdziały:

1. Materiały i techniki sztuki stosowanej.
 - a) prace ogólne — 3 poz. i 14 odn.
 - b) tkaniny — 39 poz. i 6 odn.
 - c) skóra — 3 poz. i 4 odn.
 - d) drewno — 23 poz. i 9 odn.
 - e) kość i róg — 9 poz. i 6 odn.

- f) wyroby z laki — 19 poz. i 2 odn.
 g) metal — 62 poz. i 10 odn.
 h) kamień — 8 poz. i 14 odn.
 i) ceramika — 59 poz. i 12 odn.
 j) szkło — 9 poz. i 13 odn.
2. Fizyczne, chemiczne i inne metody badania dzieł sztuki stosowanej i rzeźby.
 a) prace ogólne — 2 poz. i 1 odn.
 b) tkaniny — 7 poz. i 4 odn.
 c) drewno — 2 odn.
 d) metal — 35 poz. i 1 odn.
- e) kamień — 1 odn.
 f) ceramika — 9 poz. i 2 odn.
 g) szkło — 12 poz. i 3 odn.
3. Restauracja i konserwacja dzieł sztuki stosowanej i rzeźby.
 a) prace ogólne — 14 poz. i 11 odn.
 b) tkaniny — 23 poz. i 6 odn.
 c) skóra — 4 odn.
 d) drewno — 5 poz. i 4 odn.
 e) róg i kość — 4 odn.
 f) wyroby z laki — 1 odn.
 g) metal — 32 poz. i 11 odn.
- h) kamień — 25 poz. i 22 odn.
 i) ceramika — 10 poz. i 8 odn.
 j) szkło — 1 poz. i 1 odn.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja — 2 poz. bibl.
 Falsyfikaty i naśladownictwa — 5 poz. i 2 odn.
 Skorowidz nazwisk.
 Wykaz czasopism i wydawnictw.

Janusz Lehmann

Z PIŚMIENICTWA OBCEGO NAUKOWO-TECHNICZNEGO I KONSERWATORSKIEGO ZA II KWARTAŁ 1963 r.

ANALIZY, OZNACZENIA I POMIARY

J. B. Headridge. *Photometric endpoint detection. Part two.* (Fotometryczne ustalanie końcowego punktu miareczkowania. Część druga). „Industrial Chemist”, t. 39, 1963, nr 2, s. 105—107.

Artykuł jest dalszą częścią — referowanej w Ind. Chemist, t. 39, 1963, nr 1, s. 44—46 — pracy, dotyczącej wysokiej dokładności oznaczeń ilościowych w analizie chemicznej metodą miareczkowania. Krótka recenzja z pierwszej części artykułu por. *Ochrona Zabytków XVI*, 1963, nr 4 (63), s. 81.

C. Caroti — *Nuovi problemi analitici per la gas cromatografia.* (Nowe zagadnienia analityczne dotyczące chromatografii gazowej), „La Chimica e l'Industria”, t. 45, 1963, nr 1, s. 48—53.

Opisano szereg nowych metod, sposobów i racjonalnych rozwiązań stosowanych obecnie w chromatografii gazowej.

J. P. Szewcovicz — *Pribor dla centrobieżnej bumażnej chromatografii.* (Przyrząd do chromatografii bibułowej na krążku wirującym), „Zawodskaja Laboratoria”, t. 29, 1963, nr 4, s. 502.

Opisano urządzenie, które znacznie ułatwia oznaczenia; ich czas jest krótszy, a wyniki o dużej dokładności.

B. Vollmert — *Rührer in Labor und Betrieb.* (Mieszadła w laboratorium i zakładzie), „Chemiker Zeitung — Chemische Apparatur”, t. 87, 1963, nr 7, s. 234—242.

Omówiono i zestawiono urządzenia laboratoryjne i przemysłowe oparte na nowoczesnych, racjonalnych zasadach mieszania i uszczelniania aparatów z pracującym mieszanym.

Chemical analysis of stainless steel corrosion products. (Chemiczna analiza produktów korozji stali nierdzewnej), „Corrosion”, t. 19, 1963, nr 3, s. 113t—114t.

Artykuł zawiera szereg zebranych metod analizy ilościowej, dotyczących dokładnego oznaczania małych, trudnowykrywalnych ilości chromu, niklu, kobaltu, żelaza, miedzi, cynku, manganu i cyrkonu, nieosiąganego na drodze analizy klasycznej.

KOROZJA

O. L. Riggs, F. J. Radd — *Physical and chemical study of an organic inhibitor for hydrogen sulfide attack.* (Fizyczne i chemiczne badania nad organicznym inhibitorem korozji wywoływanej przez siarkowodór), „Corrosion”, t. 19, 1963, nr 1, s. 1t—8t.

Inhibitor jest substancją organiczną, powstałą w wyniku reakcji między kwasem salicylowym a alkiłopropylenodwuaminą. Wpływa on hamująco na proces korozji spowodowany zaatakowaniem stali węglowej przez siarkowodór. Przeprowadzono wielostronne badania fizyczne i chemiczne, omawiając ich rezultaty.

Symposium über Korrosionsschutz vom 10. bis 16. September 1962 in

Bratislava. (Symposium na temat ochrony przed korozją odbyte w Bratysławie od 10 do 16 września 1962 r.), „Chemische Technik”, t. 15, 1963, nr 2, s. 120—122.

Krótkie a zwięzłe ujęcie głównego celu i treści wygłoszonych referatów zapoznaje z nowymi kierunkami i osiągnięciami w walce z korozją.

H. Wever — *Stofftransport im metalischen Festkörper.* (Translokacja materii w metalicznym ciele stałym), „Angewandte Chemie”, t. 75, 1963, nr 7, s. 309—316.

Omówione zostały teoretyczne podstawy domniemanego ładunku energii translokacji ciepła i materii tj. składowych siatki krystalicznej metalu oraz przyczyny i skutki tego zjawiska.

Przypisek recenzenta: Recenzja niniejsza została zamieszczona w dziale „Korozja” nie z racji zagadnień omawianych przez autora artykułu. Poruszonych zagadnień nie wiąże on ze zjawiskiem korozji. Umieszczenie tej recenzji wynika z treści dedukcji, jakie nasunęło recenzentowi samo zagadnienie omawiane przez H. Wevera. Nie bez racji mogą być supozycje dotyczące przyczyn powstawania ognisk głęboko penetrującej korozji, których należy szukać w translokacji materii metalu dotkniętego korozją. Zjawisko to być może dałoby się stwierdzić na drodze badawczej. Rozjaśniłoby to wiele nie zbadanych dotychczas problemów dotyczących korozji i zapobiegania jej.